

Kıyamete Kadar Kardeşiz-2

Nureddin Yıldız'ın Bolu'da tertip edilen konferansıdır.

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِیْنَ. وَصَلَّى اللّٰهُ وَسَلَّمْ عَلٰی سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلٰی اٰلِهِ وَصَحْبِهِ اَجْمَعِیْنَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.

Müminler olarak patırtısız gürültüsüz bir kardeşlik yaşayacağımızı iddia etmek çok kolaydır. Hepimiz az-çok ashab-ı kiramın hayatını biliriz. Bildiklerimiz üzerine şu soruyu soralım: Günlük hayatlarında mesela beş vakit namazın edası için ne kadar zorluk çekmişlerdi; diğer yandan aralarındaki kardeşliği oturtabilmek için ne kadar?

Namazı yeryüzünde en son kalmış birinin kıldığı gibi kılmamız gerekirken aynı mantıkla ümmet-i Muhammed'in kardeşlik şuurunu taşıyan son kişi olduğumuz düşüncesiyle de yaşamalıyız. Bu kaliteyi hayatında sergilemek kişi için bir cihattır ve asla kolay değildir. Diğer ibadetleri yerine getirmek için sergiledikleri performans karşın kardeşliğin tahakkukunda ashab-ı kiram, çok daha pahalı bedeller ödemişlerdir. İrkçılığı, kabileciliği hayatlarından def etmek zorunda kalmışlar, mal sevgisinin çıkardığı engellerin kardeşliğe bedel ödetmemesi için ter dökmüşlerdir.

Herhangi bir siret eserinden, içinde ashab-ı kiramın ilişkilerinin anlatıldığı sıradan yüz hatırayı alsak bunların anlattıklarında namaz gibi büyük bir ibadetin 'maliyeti'nin bile kardeşliğin maliyetinden çok olmadığını görürüz, olgunlaştırma ve eğitim açısından, yoksa sevap bakımından değil. Cemaate devam etmek birkaç günlük eğitim sonunda elde edebildikleri cevher olmuşken kardeşliğin temellerini oturtabilmeleri yıllar sürmüştür. Resûlullah sallallahu aleyhi ve sellem hayatta olduğu hâlde mescitte birbirleriyle kavga edebilmeleri bunu gösterir.

Üstelik ashab-ı kiram, imanî meselelerde yüzde yüz teslimiyet ve fedakârlık hâlindeydiler.

*

Kardeşliği gıybet, nemime (dedikodu), teccessüs (aşırı araştırma), suizan (biri hakkında yanlış düşünme) gibi alışkanlıklardan tıpkı alkolden kaçır gibi kaçırması gerekir. Allah'ın haram ettiği bu kötülükler var oldukça kardeşlik gerçekleşmez; o gerçekleşmeyince de 'en hayırlı ümmet' olunamaz. Namazla benzetme ve mukayese ederek açıklarsak, kardeşliği gerçekleştirmenin namazdan daha ağır olması, namazın nihayetinde abdest alıp biraz Kur'an bilmekle yerine gelmesi ama kardeşliğin birkaç şartı tamamlamakla yerleşmemesi nedeniyledir. Bunun için Allah'ın gıybeti neden yasakladığının iyi anlaşılması şarttır.

Dünyada teknoloji günün birinde Twitter-Facebook icat etmişse mümin bilir ki bundan bin dört yüz sene önce ona Peygamberi, nemimeyi ve söz taşımayı yasaklamıştı; mesela "ben söylemiyorum, o söylüyor" denerek basılan bir retweet tuşu yüzyıllar önce şeriatımızın yasakladığı nemime suçunun kapsamına girmesi nedeniyle kardeşliğin aksatıcılarından. Allah'ın "aralarında merhametli" davranmalarını buyurduğu müminler olamayışımız, nemime vb. alışkanlıklarla kardeşliğimizi darbelememizden kaynaklanır.

Ashab-ı kiramın karakterindeki büyüklük bu noktada da bir kere daha tezahür etmektedir. Nemime yasak mı, yasak; tamam. Öyleyse kardeşliğe bu kötü huyu bulaştırmamak üzere tam bir metanetle yaşamışlardır. Çabuk sinirlenip alınan birinin bu huyundan kurtulmak için uğraşması, gerekirse psikiyatra görünmeyi kabul etmesi tam da kardeşliklerine zarar gelmemesi için gayret göstermektir. İnsanı 'şehir hayatı'nın sinirli ve tahammülsüz hâle getirdiği türünden izahlar da gerekçe sayılmaz. Zaten bu stresli ortamlara rağmen sabır ve tahammül göstermek lazımdır. Çevresine zararı dokunuyorsa icabında sinir hapi kullanmak, şoför koltuğuna geçmekten feragat etmek de fedakârlıklara dâhildir.

Bedeli ödenmiş kardeşlik haklarını kullanmak budur. Diğer türlü için sadece reklamı, tanıtımı vardır fakat Allah bunlardan hiçbir zaman razı olmayacaktır.

Peygamber aleyhisselama gelip “bana bir şey söyle, başka soruya ihtiyacım olmasın” diyene Efendimiz, “sinirlenme” buyurmuştur. O zaman herhangi birimiz ailemize İslamî standartları oturturken ya da çevremizle ilişkimizde sinirlenip sinirlenmediğimizi, saman alevi türünden parlamalar yaşayıp yaşamadığımızı ölçmedikçe yalnızca abdest alıp namaz kılmakla koca bir Müslümanlığı yürütemeyiz. Ve bu prensipler aynı sistemin ve öğretinin parçalarıdır: Abdest almayı, namaz kılmayı öğreten Peygamber ile kızmamayı ve dahası, kızmamayı oluşturacak seviyede mümin olmayı öğreten Peygamber aleyhisselam aynıdır.

Sıradan bir kitle değil, ümmet-i Muhammed olmamız duygularımızı da belli bir şebekenin içinde buldurmamızı gerektirir. Sinir sistemimiz bile Allah’a teslim edilmiş olmalıdır, yalnızca mallarımızı-çocuklarımızı-emeklerimizi değil. Karakter seviyemizi ‘sinirlenmeme’ düzeyinde tutmamız da tabii ki yeterli olmaz; müminler arasında ılıman şahsiyetli ve aranan, arandığında bulunan biri olmak gerekir.

*

Birbirini her an öldürmek için hazır bekleyen, bir neslin topluca imha edilmesini gerektirecek kadar kaba hayat yaşamış kimselerden melekler gibi bir toplum çıkarmayı kardeşliğin ve şeriatın sayesinde başaran Resûlullah aleyhisselam, kıyamete dek gelecek bütün nesillerin de beslenme kaynağı olacaktır. Müminler başka bir sistem getirerek iyi nesil yetiştirebileceklerini sanamazlar. O örnek manzaranın içinden de sahnelerin tamamını almalıdır: Bedir ruhunu da Bedir’den hemen sonraki kavgalar üzerine Allah’ın hemen barışmalarını buyurduğu anki itaat duygusunu da.

Belli başlı maddelerle mümin kardeşliğini nereye oturttuğumuz sorusuna cevap arayalım lâkin peşinen ifade edelim ki sayılanlar, mümince yaşamanın nasıl olacağından ziyade iman kardeşliğinin dış duvarını çizmeye yöneliktir. İman kardeşliğinin yaşanması esnasında sorunlar da peyda olabileceği gibi onlara ilerleyen paragraflarda temas edeceğiz.

1- İman kardeşliğimiz Allah’ın emriyle dinimizin bir parçasıdır. Hucurat suresinin 10. ayetinde şöyle buyrulur:

إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ

“Müminler birbirleriyle ancak kardeş olabilirler.”

Kardeş olma zorunluluğu nasıl ki Kur’an’dan bir emirse “namazı kılın” emrinin Kur’an’dan olduğu gibi, itaat boyutunda kardeşlik de böyledir ve ikisi de dindendir. Camide namaz kılmak da dünyada mümin kardeşliğiyle yaşamak da Allah’ın emridir. Müminlerin kardeşliğini çökertmekle cami yıkmak arasında fark yoktur.

2- İslam ancak birbirinin kardeşi olmuş insanlar arasında yaşanabilir bir dindir. Fetih suresinin 29. ayet-i kerimesinde şöyle buyrulur:

مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ

“Muhammed, Allah’ın peygamberidir. Onun yanında olanlar da kâfirlere karşı sert, birbirlerine merhametlidirler.”

Peygamber aleyhisselam ortadan kaldırdığında İslam kökten kaybolacağı gibi kâfire karşı dik duruşunu veya kendi içlerinde birbirine merhametini kaybeden nesilden de İslam kaybolur, bundan taviz verilemez. Ayet-i kerime bunu ispat etmektedir. Yirmi dakikalığına bile kaybolan İslam kardeşliğinin ödenecek bedelinin ne olduğu da belli değildir. Hatta Peygamber torununun şehit edilmesi olarak bile ortaya çıkabilir. Namazlar, oruçlar, zekâtlar vaktinde yapılmayınca sonra kaza edilebiliyor, içkinin ve faizin bile tövbesi var ama kardeşlikten verilen tavizler kıyamet gününe kadar

sürecek bir yuvarlanmayla çığ gibi büyüyebiliyor. Peygamber aleyhisselamın torununun şahadetine mal olan bir kardeşlik ihmali, o zamandan günümüze dek sürmüş, şimdi ülke çapında savaşa dönüşmüştür.

Coğrafya, etnik yapı, tarikat, mezhep gibi alt unsurların bir dakikalığına bile İslam'dan değerli hâle getirilmesi İslam'ın hayattan bir dakikalığına çekilmesi demektir ki güneşin yörüngesinden çıkmaya benzer, yeniden yörüngeye girmek artık mümkün olmayabilir.

Bu sebeple iman kardeşliğini Kur'an gerçeğine temellendirmek, İslam'ı kardeşler arasında yaşamak haricinde bir alternatifle imkânsız görmek gerekir.

3- Mümin, donunda idrar bulunduğu sürece namazı boşuna kılıyor olacağı gibi kalbinde müminlere karşı kin, antipati, haset buldukça da mümin kalmakta zorlanır. Rabbimiz Haşr suresinin 9. ayetinde İslam'ın ilk örnek nesli ve Allah'ın razı olduğunu buyurup onları örnek diye önümüze koyduğu topluluktan söz ederken şöyle haber vermektedir:

وَالَّذِينَ تَبَوَّؤُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مِمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَىٰ أَنْفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقِ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَٰئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

“Medine’de yerleşerek ev bark sahibi olup iman edenler var ya, mümin kardeşleri onlara gelsin diye istiyorlar ve kendi ihtiyaçları olduğu hâlde o mümin kardeşleriyle paylaşımlarından dolayı da içlerinde bir sıkıntı yok. Kurtulanlar onlardır.”

Cebimde bana ait bir para var ve bu parayı ikiye bölüp dışarıdan gelen bir mümine sanki borcum varmış gibi teslim ediyorum –üstelik içimde de bir sıkıntı olmuyor.

Günümüzde geldiğimiz düzeye bakınız ki birine parasını vermek değil, başkasının ‘ehl-i sünnet’ olmasını bile içine sindirememek görülmektedir –para vermek şöyle dursun. Başkası nasıl ‘ehl-i sünnet’ olur diye çıldırıp uykuları kaçan insanlar vardır! Parasını başkalarına verip içinde dert taşımayanların kurtulduğu buyrulurken bir de tapulu malı, babasından miras olmayan, patentini taşımadığı bir kavramın başkasında olmasına tahammül edemeyenin durumunu düşününüz. Herkesin ortak itikadı olan bir şey üzerinden, sırf takkeyi onun gibi takmıyor ya da sakalını öyle tıraş etmiyor diye diğerinin itikat çizgileri içinde kalmayı sindirememesinin ne anlama geldiğini düşününüz.

Elbette burada bahsettiğimiz frekansın, kendi özel hakkı çiğnenmiş birinin diğerine karşı hakkını aramaması hatta onu mahkemeye vermemesi olmadığı malumdur. Hak aranacaktır. Fakat mümin olarak diğerlerinin -etnik, mezhep, görüş farkına rağmen- varlığı içine dokunuyorsa bu hakkı çiğnenenin hakkını araması türünden bir durum değil, yukarıda benzettiğimiz gibi, idrar bulaşmış donla namaz kılmanın misal olacağı işlerdendir.

4- Ümmet olduğumuzu söylemek, ümmetten olmayı yok kabul etmektir. Ümmet-i Muhammed bir gruptur ve gruptan olmayan, ümmetimizle karşı karşıya geldiğinde yok hükmündedir. Âl-i İmran suresinin 28. ayetinde şöyle buyruluyor:

لَا يَتَّخِذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ

“Müminler, öbür müminin aleyhinde kâfirle ittifak edemezler.”

Kâfirlerle hayat tabakasında ortak yaşarız; ticaret, belediyecilik, caiz boyutuyla evlilik işleri vs. yürütülebilir. Ama iş müminlere karşı bir projede kâfirin yanında olmaya geldiğinde buna tevessül edemeyiz. Edersek kardeşliğe karşı bir projeye imza atmış oluruz.

5- Mümini öldüren, müminin ölümüne çanak tutan ve ölümünden ızdırap hissetmeyen de ümmetin kardeşlik çizgisinin dışındadır. Üstelik Nisa suresinin 93. ayetinin buyurduğu üzere sonsuza dek cehennemde kalacaktır. Bu ayet, müminin ölümüne çanak tutan kimsenin aslında 'bir insan'ın canına kastetmesine rağmen, sırf o insan içinde Allah'a iman barındırdığından direkt Allah'a karşı suç işlemiş olacağını haber vermektedir. Ebedî cehennem cezası da bu nedenledir.

Tabii ki 'mümin öldürmek' bizden çok uzakta durmaktadır ama yaşadığımız dünyada sayılamayacak kadar mümini sayılamayacak kadar mümin öldürmektedir: Buna refleksimiz de kim olduğumuzu gösterecektir. Sen öldürmüyorsun ama öldürene de sessizsin, senin fırkandan olduğu için... Hayır. Katille beraber olmak da katliamdır.

6- İmanımı, kıblemi, peygamberimi ve Kur'an'ımı paylaşan birine 'mümin değilsin' demek yasaktır. Nisa suresinin 94. ayetinde, "size selam verene 'sen mümin değilsin' demeyin" buyrulmaktadır:

وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ أَلْفَىٰ إِلَيْكُمْ السَّلَامَ لَسْتَ مُؤْمِنًا

Birbirimizin canına kastetmemiz yasak olduğu gibi imana da kastetmek yasaktır.

*

Bu fikirlere bir nebze ara verip evvela kendi nefsimi, sonra da cümlelerin muhatabı olanları rahatsız da edeceğini düşündüğüm bazı şeylerden bahsetmeliyiz. Kardeşlik etrafında sözünü ettiğimiz konuları gündeme getirince zihinlerimize öyle geliyor ki kastedilen, mesela Irak'taki Sünni-Şii kavgaları veya bir tarikatın diğerini batıl yolda görmesi gibi meselelerdir. Bunların kastedildiği aslında doğru, evet, bunlar dahi kardeşlik etrafındaki söylemler, uyarılar ve ilkelerle ilgilidir.

'Lâilâheillallah Muhammed Resûlullah' temelinde buluşmak müminleri bir çatı altında toplamıştır ancak bu toplamadan sonra tarikat mensubiyetimiz, etnik kimliğimiz, siyasî parti veya mezhep farkımızın da birbirimize zarar vermemesi gerekir. Elbette mezhep denince İslam'ın mezheplerini kastediyoruz, artık başkalaşacak kadar İslam'dan uzak kalmış 'mezhep'leri değil.

Fakat kardeşlikle ilgili daha farklı bir noktaya temas etmek isteriz: Evli kardeşlerimizin eşleri de iman kardeşidirler. Karlılarıyla nikâhtan önce bir de iman kardeşliği bağı bulunduğunu kimse unutmamalıdır. Boşanma çizgisine gelmiş eşler güya duygusallıklarını ve yüksek vicdanlarını dillendirmek için "iki çocuğum olmasa çoktan kapının önüne koyardım onu" diyebiliyorlar; hâlbuki kaç milyon çocuğun değeri imanın değerine denk olabilir ki? İki çocuktan dolayı eşini boşamayan birinin söz ettiği hanımı, tıpkı onun gibi, kelime-i tevhidi söylemiş biri değil mi?

Evet.

Öyleyse "çocukların hatırına" ifadesi sahte bir beyandır. O çocuğun hatırını sözgelimi komünist kültürle yetiştirmiş birinde bile bulmak mümkündür, onlar da çocuklara acıyabilirler.

Müminler evlerinde nikâh akdinden önce iman akdiyle bir aradadırlar. Dolayısıyla iman kardeşliğini eşleriyle gerçekleştirememek, muhatabıyla hanımı/kocasını olmadan önce aynı şebeke içinde iman hayatını paylaştığının şuurunda olmadıkça kardeşliğin hakiki idrakinde olamayız –sırf camilerde başkalarıyla aynı safta namaz kıldığımız için mümin kardeşlik ahengini yakalamak mümkün değildir. Camide yüz farklı evden gelen insan namaz kılıyor ama onlar kendi evlerinde tek bir müminle ahenk tutturamamışken yüz farklı evin müminiyle nasıl kardeş olabilsinler?

Öyleyse Pakistan, Irak ve Uzak Asya'daki Müslüman kardeşliğinin durumunu sorgulamadan önce ümmet-i Muhammed'in fertlerinin Allah korkusu taşıyan eşleriyle iman çatısı altındaki birlikteliklerini şeytanın karşısına bir kale olarak dikmeyi bilmelidirler. Yoksa camilerde, siyaset arenasında ve ekonominin uluslararası pazarında iman kardeşliğinin meyveleri olgunlaşmaz. Kendi evinde beraber

yaşadığı üstelik köylüsü olan biriyle kardeşliğini gerçekleştirememiş biri başka ırkın insanlarıyla mı kardeş olacak?

Ev, kudretimizin yetmediğini söyleyemeyeceğimiz bir yerdir. İnsan kendi enerjisini dünyanın farklı coğrafyalarına yaymaya kalksa emekleri uzay boşluğunda kaybolup gider. Evlerimiz ise kardeşlik imtihanında en kolay refleks bulabileceğimiz imtihan alanıdır. Evi kardeşliğin çekirdeğinin korunduğu yerlere dönüştürmek öncelikli mecburiyetlerimizdendir.

Muhammed aleyhisselamın yanı başındaki kardeşliğimiz, Allah'ın izni ve keremiyle, ana-babamızdan kaynaklanan kardeşliğimizden daha üstündür bile. Bu bir şuardur. Çocuğumuza bunu verdiğimizde, o ümmetin etkin bir ismi olduğunda kardeşliğin yaşanmasını gerçekleştireceği bir kapsama dönüşecektir.

اَلْحَمْدُ لِلّٰهِ رَبِّ الْعَالَمِيْنَ. وَصَلَّى اللّٰهُ وَسَلَّمْ عَلٰى سَيِّدِنَا مُحَمَّدٍ وَعَلَىٰ اٰلِهِ وَصَحْبِهِ اَجْمَعِيْنَ.

Âlemlerin Rabbi Allah'a hamd, Efendimiz Muhammed aleyhisselama, ailesine, ashabına salat ve selam olsun.